

Образователна мобилност на студенти и персонал в сферата на висшето образование

1. ПРЕДИ МОБИЛНОСТТА

а) Акредитация на участващите организации

Еразъм Харта за Висше Образование

Еразъм Хартата за Висше Образование (Erasmus Charter for Higher Education – ECHE) осигурява общата рамка за гарантиране на качеството на дейности за европейско и международно сътрудничество, реализирани от страна на висши училища (ВУ). Присъждането на Еразъм Хартата за Висше Образование е предварително условие за всички ВУ от Програмни страни, които желаят да участват в образователна мобилност на граждани и/или сътрудничество за иновации и обмен на добри практики по Програмата. За висши училища, намиращи се в Страни партньори, не се изисква Еразъм Харта за Висше Образование. Рамката за осигуряване на качество следва да бъде установявана чрез междуинституционални споразумения между висшите училища.

Поканата за кандидатстване за присъждане на Еразъм Харта за Висше Образование се публикува ежегодно от Изпълнителната агенция по образование, аудиовизия и култура в Брюксел. Ако бъде присъдена, Хартата е валидна за целия срок на действие на Програмата. Условиата за кандидатстване за получаване на Харта (ECHE) са описани в сайта на Изпълнителната агенция:

http://eacea.ec.europa.eu/funding/2014/call_he_charter_en.php

Висшите училища следва да спазват всички разпоредби на Хартата (ECHE) по време на изпълнението на проекта. Спазването на Хартата следва да бъде съблюдувано и от Националната агенция. Нарушение на някой от принципите и задълженията, поети по силата на Хартата, може да доведе до отнемането ѝ от страна на Европейската комисия.

Сертификат за Консорциум за мобилност

Консорциумите за мобилност в сферата на висшето образование могат да подкрепят всяка от четирите вида мобилности, легитимни за проекти в тази сфера.

Целта на Консорциумите за мобилност е да улеснят организирането на дейности за мобилност и да предложат добавена стойност по отношение на качеството на

дейностите, в сравнение с това, което всяка отделна изпращаща институция за висше образование е в състояние да предостави. Членуващите в консорциума организации могат да си сътрудничат или да си разпределят дейностите, свързани с организацията на мобилността. Съвместните дейности могат да включват **съвместно администриране, договориране и финансово управление на мобилността, съвместна селекция и/или подготовка и наставничество на участниците, както и, ако е приложимо, намиране на предприятие и съпоставяне на профилите на участниците с тези на приемащите предприятия.** Консорциумът може да действа и като посредник за входящи студенти и обучаващ се персонал. Това включва намирането на приемаща организация в региона, където са локализирани партньорите на консорциума, и оказване на помощ в случай на нужда.

Координаторът на консорциума, заедно с други/посреднически организации, може активно да участва в **създаването на контакти с предприятия и намирането на възможности за стажове и места за обучение на персонала**, като популяризира тези дейности, предоставя информация и т.н.

Всяко изпращащо висше училище е отговорно за качеството, съдържанието и признаването на периодите на мобилност. Всеки член на консорциума се задължава да подпише **споразумение с координатора на консорциума**, уточняващо ролите и отговорностите, както и административните и финансовите договорености. Условието на сътрудничество трябва да уточняват въпроси като **механизмите за подготовка, осигуряване на качество и проследяване периодите на мобилност.**

Консорциумът за мобилност може да получи финансиране само ако му е присъден Сертификат за мобилност. Ако оценката на консорциума не е достатъчна за присъждане на Сертификат, консорциумът следва да кандидатства отново следващата година.

Спазването на Сертификата за Консорциум за мобилност се съблюдава от Националната агенция. Всеки значим проблем (например злоупотреба със средства, неспазване на задължения, слабости във финансовия капацитет) или всяко нарушение на ангажиментите на консорциума може да доведе до отнемане на Сертификата от страна на Националната агенция. Координаторът на Консорциума следва да уведомява незабавно Националната агенция за всяка промяна в състава, положението или статута на консорциума, която може да наложи промени в Сертификата или отнемането му.

Висшите училища могат да кандидатстват за финансова подкрепа по два различни начина:

- a) директно към НА като индивидуално ВУ;
- b) чрез консорциум, в който ВУ членува.

Двата начина могат да бъдат използвани едновременно от отделен департамент или факултет. Въпреки това ВУ/департаментът остава отговорен за избягването на двойно финансиране на участниците, когато двата начина са използвани в една и съща академична година.

b) Междуинституционално споразумение

Студентската мобилност с цел обучение и преподавателската мобилност с цел преподаване между висшите училища се провежда като част от междуинституционално споразумение на съответните образователни институции. Междуинституционално споразумение, в случай на мобилност между Програмни страни и Страни партньори, ще излага основните принципи, заложи в Еразъм Хартата за Висше Образование (ЕСНЕ). Двете страни се ангажират с прилагането на тези принципи.

Междуинституционалното споразумение може да се разшири и да обхване **студентската мобилност с цел практика и/или мобилността на персонала с цел обучение**. Висшите училища могат да се допитват до своите партниращи институции за идентифициране на приемащи предприятия/организации в чужбина.

с) Електронна платформа за администриране и отчитане на мобилности - Mobility Tool

Веднага след като участниците са селектирани, организацията бенефициент трябва да въведе в електронната платформа (Mobility Tool) обща информация за избраните кандидати и вида мобилност, която ще извършат (например име на участника, страна на провеждане на мобилността, продължителност на мобилността и т.н.). Mobility Tool има за цел да подпомага бенефициентите в управлението на дейностите по мобилност по Програма „Еразъм+“. Организацията бенефициент е отговорна и за актуализирането на данните в Mobility Tool. Тя трябва да отбелязва всяка промяна, настъпила при участници или в дейностите по време на целия цикъл от проекта за мобилност. Бенефициентите могат да генерират предварително попълнените отчети в Mobility Tool, базирани на предоставената от тях информация. Платформата също така ще генерира отчети, които следва да бъдат попълнени от участниците в мобилността.

Повече информация за Mobility Tool и начините да получите достъп до него ще бъдат предоставени в договора за отпускане на финансова подкрепа, сключен между Националната агенция и бенефициента.

d) Условия за участие на студенти

Селекция

Студентите кандидатстват към своето Висше училище, което от своя страна извършва подбор на участниците в дейностите за мобилност. Подборът на студентите, както и процедурата за предоставяне на финансова подкрепа на студентите, следва да бъдат справедливи, ясни, прозрачни и документирани, и следва да са достъпни за всички заинтересовани от селекцията страни.

ВУ на свой ред предприема необходимите мерки за предотвратяване на евентуален конфликт на интереси от страна на лицата, осъществяващи селекцията.

Критериите за подбор, като например академични постижения на кандидата, предишно участие в мобилност, мотивация, предходен опит в приемащата страна (т.е. завръщане в родната страна) и т.н., следва да бъдат направени обществено достояние.

След като бъдат избрани студентите, те получават от своята изпращаща институция **Студентска харта Еразъм+**. Хартата регламентира правата и задълженията на студента по отношение на периода на обучение или практика в чужбина, както и предоставя описание на различните стъпки, които да се предприемат преди, по време на и след мобилността.

Споразумение със студента

Преди заминаването си, всеки одобрен студент следва да подпише споразумение, което включва и "**Споразумение за обучение**" с уговорената учебна/работна програма, която участникът да следва. Програмата следва да бъде съгласувана със студента, изпращащата и приемащата институция. Споразумението за обучение определя **очакваните резултати от обучението** в чужбина и **осигуряването на формалното им признаване**. Споразумението също така посочва местоположението и периода на обучение и/или практиката. В споразумението за обучение изпращащата институция и студентът следва да се договорят за нивото на езиковите познания (основен език на обучение; или на работното място при практика), което следва да бъде постигнато от студента още в началото на периода на мобилност, в съответствие с междуинституционалното споразумение между приемащата и изпращащата

институция (или в съответствие с нуждите на предприятието при мобилност с цел практика). Ако е приложимо, изпращащата институция и студентът следва да се споразумеят за най-подходяща езикова подготовка, която да бъде проведена, така че студентът да може да достигне договореното ниво (вж. следващия параграф за онлайн услуги за езикова подкрепа).

Студентски грант

При подписване на споразумението за обучение, студентите имат право да получат "студентски грант", който финансово да ги подкрепи по време на периода на обучение или практика в чужбина. Студентският грант може да се състои от едната или от двете опции по-долу :

- ◆ финансова подкрепа от ЕС, изчислена на база месечна ставка (виж раздела "финансови правила" по горе) ; и / или
- ◆ национално, регионално и местно финансиране, отпуснато от публичен орган или частна организация (дарител), или план за заем.

„Zero-grant” Еразъм студенти са легитимни за мобилност (с цел обучение или с цел практика). Това са студенти, които отговарят на всички критерии и се ползват от всички привилегии на Еразъм студенти, но без да получават финансиране (грант) от ЕС за мобилността. Правилата по Програмата, с изключение на тези, свързани с отпускането на финансова подкрепа, се прилагат и за одобрените „Zero-grant” студенти. Техният брой се включва и в статистиката за определяне на индикаторите за представяне, използвана за разпределяне на бюджета на ЕС между отделните страни.

Студентите, които участват в проекти за мобилност в сферата на висшето образование, независимо дали получават финансиране по Програма „Еразъм+“ за участието си или не, са освободени от заплащане на семестриални такси, такси за регистрация, изпити, достъп до лаборатории и библиотеки в приемащата институция. Въпреки това, минимални такси могат да бъдат начислени за застраховки, такси за студентски съвети, за използването на различни материали като фотокопия и лабораторни консумативи, на същото основание, на което се таксуват местните студенти. Изходящите студенти не трябва да заплащат каквито и да било допълнителни такси, свързани с организацията или провеждането на своята мобилност.

В допълнение, правото на всякакъв вид помощ или заем, отпуснат на студентите, за да учат в своята изпращаща институция, следва да се запази и по време на престоя им в чужбина.

Студенти, които участват в проекти за мобилност в сферата на висшето образование (с цел обучение или практика), не могат да получават стипендия по Съвместни Магистърска Програми (Joint Master Degree) и обратното.

Онлайн услуги за езикова подкрепа

С подписването на Еразъм Харта за Висше Образование, висшите училища се ангажират да предоставят необходимата подкрепа за участниците в мобилност по отношение на езиковата подготовка. В тази връзка, постепенно ще се въвежда онлайн езиковата подкрепа в рамките на Програмата, за всички дейности по мобилност с продължителност от два или повече месеца. Такава онлайн подкрепа ще бъде предоставена от Европейската комисия за избраните студенти, с оглед оценка на техните езикови умения по езика, който ще използват, за да реализират своето обучение или практика в чужбина. Този инструмент ще им предложи, при необходимост, възможност да подобрят познанията си по езика, преди и/или по време на периода на мобилността.

Онлайн езикова подкрепа ще се предоставя както следва :

- ◆ След като системата е на разположение, Националните агенции ще разпределят онлайн лицензи сред висши училища, в съответствие с общите изисквания, определени от Европейската комисия.
- ◆ Веднъж избрани от своето висше училище и преди подписване на споразумението за обучение, всички студенти (с изключение на студентите, за които този език е роден) ще се възползват от онлайн услугата и ще направят онлайн тест, за да оценят езиковите си умения по езика, който ще използват, за да реализират своето обучение или практика в чужбина. Резултатите от този тест ще бъдат съобщени на студента и изпращащото ВУ. Това ще позволи на изпращащото ВУ да определи броя на студентите, които потенциално ще се нуждаят от онлайн езиков курс.
- ◆ Въз основа на броя на отпуснатите онлайн лицензи, ВУ-а ще разпределят лицензите в съответствие с нуждите на студентите. Студентите ще поемат отговорността да проведат онлайн курса, както е описано и съгласувано в споразумението за обучение.
- ◆ В края на периода на мобилността, езиковите умения на студента ще бъдат оценени повторно с цел да се провери напредъкът по съответния чужд език. Резултатите следва да бъдат съобщени на студента и на ВУ.

За всички други видове мобилност, или ако онлайн услугата на Комисията не е достъпна за дадения език, висшите училища могат да предоставят друг вид езикова подкрепа на студентите, която да бъде финансирана от перо "Организационна подкрепа".

е) Условия за участие на персонал

Селекция

Преподавателският и преподавателски състав, който участва в проекти за мобилност в сферата на висшето образование, следва да бъде селектиран от изпращащото ВУ по **справедлив и прозрачен начин**. Преди заминаването си, участникът следва да се е споразумял за програмата на мобилността с изпращащото и приемащото ВУ/предприятие.

Селекция на преподавателски и преподавателски състав, следва да бъде извършена от ВУ. Селекцията и процедурата по отпускане на финансова подкрепа следва да бъдат справедливи, ясни, прозрачни и документирани, и трябва да са достъпни за всички заинтересовани от селекцията страни. Критериите за подбор, като например даване на приоритет на участници, които пътуват в чужбина за първи път, ограничаване на възможния брой мобилности, които може да осъществи даден участник в рамките на определен период от време и т.н., следва да бъдат направени обществено достояние.

ВУ на свой ред предприема необходимите мерки за предотвратяване на евентуален конфликт на интереси от страна на лицата, осъществяващи селекцията.

В случай на мобилност на персонал от предприятие във ВУ, тя трябва да бъде осъществена на база покана, изпратена от институцията до персонала на предприятието. Финансовата подкрепа за този вид мобилност се управлява от приемащото ВУ.

Споразумение за мобилност

Подборът на персонала на ВУ се осъществява от изпращащата институция. Той се извършва въз основата на предварителна **програма за мобилност**, предоставена от съответния служител, след съгласуване с приемащата институция/предприятие. Преди заминаването на съответния служител, окончателната програма за мобилност трябва да бъде официално одобрена от изпращащата и приемащата институция/предприятие (чрез размяна на писма или електронни съобщения).

Отговорност за качеството на мобилността носи както изпращащата институция/предприятие, така и приемащата институция/предприятие.

Грант за персонала

Финансовите правила за двата вида мобилност на персонала са еднакви. Финансовата подкрепа (грант) се отпуска за разходи за път и дневни за периода на преподаване или обучение в чужбина (вж. раздела "Финансови правила" по горе).

"Zero-grant" мобилност на персонала на ВУ е позволена.

2. ПО ВРЕМЕ НА МОБИЛНОСТТА

Прекъсване на периода на студентска мобилност

При студентска мобилност с цел практика периодът на мобилност може да бъде прекъсван по време на празници, ако предприятието не работи през този период. Финансовата подкрепа (грант) е дължима и за този период. Периодът, през който предприятието е било затворено, не се брои при изчисляване на минималната продължителност на периода на практиката.

Удължаване на периода на студентска мобилност

Удължаване на периода на текуща мобилност може да бъде договорено между изпращащата и приемащата институция, при следните условия:

- ◆ Преди края на първоначално планирания период, споразумението за отпускане на финансова подкрепа следва да бъде променено и всички споразумения, свързани с удължаването на срока на мобилността, трябва да бъдат изпълнени. Такова изменение е особено важно в случаите, когато удължаването на мобилността изисква промяна на отпускания грант. Въпреки че продължителността на периода на мобилност следва да бъде определена в Сертификата за престой на студента (това е периодът, който посочва ВУ в крайните отчети), максималният брой месеци, покрит от отпусканата от ЕС финансова подкрепа, следва да бъде този, определен в споразумението за отпускане на финансова подкрепа или неговите изменения. Затова бенефициентите следва да изменят споразумението за отпускане на финансова подкрепа за мобилност, в случай на удължаване на срока на престоя в чужбина, когато това има финансови последици.
- ◆ Допълнителният период трябва да следва непосредствено периода на текущата мобилност. Не може да има прекъсване между двата периода на мобилност (празници и почивни дни във ВУ/предприятия не се считат за прекъсване), освен ако не е надлежно описано и одобрено от Националната агенция.

3. СЛЕД МОБИЛНОСТТА

а) Признаване на резултатите от обучението

В края на периода в чужбина, приемащата институция/предприятие следва да предостави на студента и висшето училище **академична справка или сертификат за практика** (документ, удостоверяващ представянето на студента), потвърждаващи резултатите от договорената програма.

След периода на мобилност изпращащата институция **признава официално кредитите, присъдени в чужбина за формално обучение, и новопридобитите компетентности (използвайки ЕСТК или еквивалентна система)**, включително и за осъществената практика, ако е приложимо. Също така се изисква документиране на резултатите, получени в резултат от неформално и самостоятелно обучение извън лекционната зала или работното място (чрез Дипломното приложение). Това не се отнася за практики, реализирани от наскоро завършили висшето си образование лица.

Резултатите от езиковата оценка и онлайн езиковите курсове следва да бъдат отчитани, но няма да предоставят каквато и да е формална квалификация.

По отношение на мобилността на персонала, изпращащите институции следва да гарантират, че резултатите от обучението на участващите служители са **коректно признати, разпространени и широко използвани в рамките на институцията.**

б) Отчитане

В края на периода в чужбина, всички студенти и персонал, които са участници в дейности по мобилност, са длъжни да попълнят и предоставят финален отчет. За мобилности, продължаващи два или повече месеца, отчетът следва да включва качествена оценка на езиковото обучение, получено по време на периода на мобилността.

Изпращащото ВУ може да изиска частично или пълно възстановяване на отпуснатия грант, в случай че студент или персонал не успее да предостави отчет. Възстановяване не се изисква, ако даденият студент или член на персонала е бил възпрепятстван да завърши планираните дейности в чужбина поради форсмажорни обстоятелства. Такива случаи следва да се докладват от изпращащата институция и да бъдат писмено одобрени от страна на НА.